

РОЗДІЛ 6. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ
ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙTHE USAGE OF MULTIMEDIA TOOLS DURING TEACHING FOREIGN
LANGUAGE TO STUDENTS OF NON-LANGUAGE SPECIALTIES

У статті розглядаються можливості мультимедійних засобів у контексті досвіду їх використання у процесі навчання іноземних мов у Київському університеті імені Бориса Грінченка студентів немовних спеціальностей. Розкриваються переваги використання мультимедійних засобів. Зокрема, аудіо та відеозаписи покращують розуміння інформації на слух, збільшують словниковий запас, поглиблюють культурні знання та формують мовні звички. Також важливе значення у процесі опанування мовою відіграють фільми, серіали, тому що їх використання дозволяє краще зрозуміти традиції та звичаї країни, мова якої вивчається. Значна увага приділяється практичним засобам використання мультимедійних технологій на заняттях з англійської мови для студентів немовних спеціальностей ВНЗ таких як, комп'ютерні програми, електронні книги та енциклопедії, мультимедійні презентації, електронні словники для вивчення іноземних мов. Досліджено можливості використання навчальних платформ, електронних словників, онлайн-тестів в Інтернет-мережі у навчальному процесі студентів немовних спеціальностей закладів вищої освіти. Охарактеризовано специфіку обраних онлайн платформ із вивчення іноземних мов, які дозволяють проводити якісну підготовку студентів закладів вищої освіти. Зазначено, що вищезазначені засоби навчання є ефективними. Щодо ефективності використання мультимедійних технологій у процесі вивчення мови то слід визнати, що викладання мов на основі застосування мультимедійних технологій може бути ефективнішим, ніж традиційними методами та засобами з огляду на досвід та практичне застосування у Київському університеті імені Бориса Грінченка. Навчання на основі мультимедійних технологій ефективно веде до досягнення цілей. Крім того, наголошується на тому, що використання мультимедійних технологій підвищує мотивацію та інтерес до вивчення мови, формує навички ефективного міжособистісного спілкування, а також спонукає до досягнення кращих результатів, які не лише поглиблюють знання, а й сприяють самоосвіті.

Ключові слова: мультимедійні технології, вивчення іноземної мови, електронний слов-

ник, мультимедійна презентація, освітня платформа, немовна спеціальність.

The possibilities of multimedia tools in the context of the experience of the usage them in the process of teaching foreign languages at Borys Grinchenko Kyiv University for teaching students of non-language specialties are investigated in this article. The research also reveals that there is a definite advantage of using multimedia tools. Video and audio recordings play a key role in developing listening skills, speech habits and enrich vocabulary. Movies and TV series are also important in the process of mastering the language because the usage of them allows to understand customs and traditions of another country. The focus is on practical tools for using multimedia on English lessons in higher education, such as computer programs, electronic books and encyclopedias, multimedia presentations and electronic dictionaries for learning foreign languages. Possibilities of using educational platforms, online dictionaries, online tests on the Internet in the educational process of students of nonlanguage specialties of higher education institutions have been studied. The specifics of the selected online platforms for learning foreign languages are described, which allow to conduct high-quality training of students of higher education institutions. It is noted that the above-mentioned online learning tools are effective. With regard to the effectiveness of the use of multimedia tools in language learning it can be recognized that language teaching based on the use of multimedia tools can be more effective than language teaching by traditional methods and tools, given the experience and practical application in Borys Grinchenko Kyiv University. Technology-based learning effectively leads to the achievement of goals. Moreover using multimedia tools is highly important when it comes to developing conversational skills, and preparing students for the real life communication and learning a language encourages better results which not only deepen knowledge but interest students in self-education.

Key words: multimedia tools, foreign language learning, electronic dictionary, multimedia presentation, educational platform, non-language specialty.

УДК 378.004
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/44/2.33>

Буяновська О.А.,
викладач кафедри іноземних мов
Київського університету
імені Бориса Грінченка

Постановка проблеми у загальному вигляді. Реформування освіти в Україні передбачає її перебудову з метою впровадження в освітню практику таких технологій, які б створили максимально сприятливі умови для розвитку й саморозвитку особистості, виявлення та активного використання

індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти у навчальній діяльності. Сучасна освіта має на меті зробити навчальний процес більш якісним шляхом забезпечення широких можливостей для розвитку, навчання та виховання творчої, конкурентоспроможної особистості, у результаті яких

вона буде готова до активного, самостійного життя у суспільстві. Таке складне завдання можна вирішити шляхом використання сучасних технологій навчання, серед яких чільне місце посідають мультимедійні технології. Вони відкривають нові можливості вдосконалення навчального процесу.

Важливе завдання, яке постало нині перед системою освіти України, полягає у підвищенні рівня ефективності навчання здобувачів вищої освіти. Упроваджуючи нові знання, викладачі потребують наявності та використання сучасних технологій. Без знань мультимедійних технологій, вміння орієнтуватися у інформаційному просторі, володіти та оперувати інформацією неможливо стати сучасним спеціалістом. Впровадження мультимедійних технологій у навчальний процес вищих навчальних закладів освіти дозволяє підвищити мотивацію студентів, якість їх знань, відповідно і пізнавальний інтерес до підвищення рівня фахової підготовки.

Застосування у навчальному процесі засобів мультимедіа – один із напрямів удосконалення навчання, який сприяє поліпшенню якості освіти. Використання засобів мультимедіа в навчальному процесі вищого навчального закладу спричинене вимогами практики викладання навчальної дисципліни, інтенсифікацією навчальної діяльності студентів.

Отже, актуальним на сьогодні постає питання встановлення мотивації та зацікавленості до процесу вивчення іноземної мови студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів освіти України. Традиційне навчання спрощує здатність студентів опанувати іноземну мову й перешкоджає їхньому розумінню структури та функції мови, робить здобувачів вищої освіти пасивними одержувачами знань. Головною метою навчання англійської мови у ВНЗ є надбання студентами вмінь та навичок грамотного використання іноземної мови в реальних життєвих ситуаціях не тільки повсякденного, але й ділового, професійного спілкування.

Незалежно від бажання людей в їхнє життя влилися електронні засоби зв'язку, комп'ютерна техніка та цифрові технології. Тому проникнення сучасних, у тому числі мультимедійних технологій у галузь освіти є закономірним. Саме тому для подальшої оптимізації та підвищення ефективності процесу навчання дедалі частіше застосовують мультимедійні засоби. Мультимедійне забезпечення навчального курсу у вищому навчальному закладі може активізувати погляди здобувачів вищої освіти. Візуальне й яскраве мультимедійне забезпечення навчального курсу перетворює заняття з англійської мови на цікаву подорож до англійської країни. І групове обговорення, особисте обговорення й дебати можуть також запропонувати більше можливостей для комунікації як

серед студентів, так і між викладачем та здобувачами вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Останнім часом все більше уваги приділяється впровадженню мультимедійних технологій для навчання іноземної мови студентів у вищих навчальних закладах вітчизняними та зарубіжними науковцями. Зокрема, використання мультимедійних технологій у навчально-виховному процесі розглядають В. Беспалько, В. Биков, Р. Гуревич та ін. Застосування мультимедійних технологій у процесі викладання та вивчення іноземних мов були широко відображені у працях, І. Карпа, В. Краснопольського, А. Кузнєцова, Л. Морської, Л. Чуа, М. Юнус та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість наукових праць з проблеми застосування мультимедійних технологій в навчальній діяльності студентів немовних факультетів із метою вивчення іноземних мов, питання ефективності та доцільності використання цих технологій ще не повністю розкриті.

Метою статті є висвітлення можливостей та досвіду використання мультимедійних засобів навчання з точки зору сприяння ефективності процесу вивчення англійської мови студентами немовних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. Система освіти повинна розвинути уміння та навички пізнання, самостійного орієнтування в інформаційному просторі для розв'язання дослідницьких завдань. Якнайкраще реалізувати ці завдання можливо за використання мультимедійних засобів. Під мультимедійними засобами розуміють сукупність візуальних, аудіо- та інших засобів відображення інформації, що інтегровані в інтерактивному програмному середовищі.

Мультимедійні засоби навчання – надійний інструмент для розвитку образного мислення, мовлення та творчого вирішення поставлених задач. Впровадження мультимедійних технологій в освітній простір гарантує гармонійне інтегрування різних видів інформації. Досвід роботи показує, що за рахунок інтенсифікації сприйняття студентами навчального матеріалу стає можливим залучити їх до процесу пізнання як суб'єктів навчальної діяльності.

Мультимедіа є інформаційною технологією, тобто сукупністю прийомів, методів, обробки, зберігання та передавання аудіовізуальної інформації. Це надає змогу поєднати в одному програмному продукті текст, графіку, аудіо- та відеоінформацію, анімацію, 3D-графіку. А комп'ютери, оснащені мультимедіа, можуть відтворювати одночасно кілька видів інформації найрізноманітнішого характеру, що впливає на перспективу розвитку та форми сучасного процесу навчання. Важливою

властивістю мультимедіа є інтерактивність, яка надає змогу користувачеві отримати зворотний зв'язок.

У широкому сенсі «мультимедіа» означає спектр інформаційних технологій, що використовують різноманітні програмні та технічні засоби з метою найбільш ефективного впливу на користувача (який став одночасно і слухачем, і читачем, і глядачем) [2, с. 20]. Завдяки застосуванню в мультимедійних продуктах і послугах одночасної дії графічної, аудіо- і візуальної інформації ці засоби володіють великим емоційним зарядом й активізують увагу студентів під час навчальної діяльності.

Підвищення якості освіти визначається використанням сучасних методів і засобів навчання. Активне навчання потребує залучення студентів до навчального процесу. Широке застосування мультимедійних технологій здатне різко підвищити ефективність активних методів навчання для всіх форм організації навчального процесу.

Експериментально встановлено, що під час усного викладу матеріалу за хвилину слухач сприймає і здатний обробити близько тисячі одиниць інформації, а під час «підключення» органів зору – близько 100 тисяч таких одиниць. Висока ефективність використання в навчанні мультимедійних засобів, основа яких – зорове та слухове сприйняття матеріалу очевидна.

Важко заперечити, що майбутнє за системою навчання, яке виглядає як схема студент-технологія-викладач, за якої здобувач вищої освіти стає активним учасником процесу навчання.

Ми вважаємо, що величезний дидактичний потенціал використання мультимедійних технологій навчання може бути розкритим лише за умов, якщо провідна роль у навчально-виховному процесі належатиме викладачеві. На нашу думку, мультимедійні засоби навчання іноземної мови у вищій школі не можуть замінити викладача, але виступати потужним засобом та третім партнером у педагогічній взаємодії вони точно здатні. Ми погоджуємося з Денисовою Ж.А., що мультимедійні технології можуть вдосконалити й урізноманітнити діяльність викладача, тим самим підвищуючи продуктивність студентів [2]. Як відомо, людина, при вивченні іноземної мови і не тільки, запам'ятовує двадцять відсотків відео інформації, тридцять відсотків аудіо інформації. Якщо ж поєднати те, що вони бачать, чують і роблять одночасно, то продуктивність запам'ятовування становить вісімдесят відсотків інформації.

Іноземна мова є однією із тих навчальних дисциплін, що дає багатий матеріал для відпрацювання найрізноманітніших методів і прийомів роботи з інформацією. Викладання англійської мови пов'язане з використанням великого обсягу різноманітної інформації, що робить застосування

комп'ютерної техніки особливо ефективним, оскільки дозволяє дуже швидко опрацювати цю інформацію й запропонувати її у вигляді таблиць, схем, діаграм, визначити зв'язок між різними об'єктами та явищами.

Ми погоджуємося, з Е. Азімовим, що навчаючи іноземній мові, доцільно використовувати такі види мультимедійних технологій, як: комп'ютерні презентації (демонстрації), електронні підручники, електронні бази даних, інтерактивні навчальні тренажери, довідково-інформаційні джерела – онлайн-перекладачі та словники, електронні колекції аудіо- та відеоматеріалів [1].

Основним технічним засобом мультимедійних технологій, безумовно, є комп'ютер, оснащений необхідним програмним забезпеченням і мультимедійним проектором. Також необхідна наявність таких компонентів, як ресурс мережі Інтернет, аудіоапаратура та ін. У нашому університеті кожна аудиторія забезпечена такими технічними засобами. Саме завдяки технічно укомплектованим аудиторіям Київського університету імені Бориса Грінченка викладачі мають можливість презентувати пропонований матеріал на заняттях з іноземної мови відео- та аудіо- супроводом. Так, здобувачі вищої освіти мають можливість спостерігати за вербальною та невербальною комунікацією носіїв мови, яка вивчається, за оточенням носіїв мови, а також розширювати знання про соціокультурні реалії англійськомовних країн.

На нашу думку, однією із беззаперечних переваг засобів мультимедіа є можливість розроблення на їх основі інтерактивних комп'ютерних презентацій з іноземної мови, які є особливо важливими для студентів немовних спеціальностей.

Презентація – це набір послідовно змінюваних сторінок-слайдів, на кожній з яких можна розмістити будь-який текст, схеми, малюнки, аудіо- та відео-фрагменти, використовуючи при цьому різні елементи оформлення. Вони не вимагають особливої підготовки викладачів та студентів, проте активно залучають останніх до співпраці. Презентація інформації за допомогою програми PowerPoint дає викладачеві можливість охопити такі види діяльності, як аудіювання, читання та переклад.

Наш досвід викладання англійської мови студентам немовних спеціальностей свідчить, що мультимедійні презентації здатні покращити навчальний процес. Завдяки презентаціям ми маємо змогу розширювати можливості ілюстративного супроводу заняття, пропонувати історичні відомості, змінювати форму навчання з авторитарної на комунікативну, підтримувати ефективну мотивацію та зв'язок з реальним життям для набуття практичних умінь, виховувати та розвивати особистість студентів одночасно з процесом засвоєння нових знань. Ми вважаємо, що

презентації доцільно використовувати при подачі нового матеріалу. Завдяки презентації матеріал (чи лексичний, чи граматичний) можна ілюструвати різноманітними наочними засобами. Для прикладу: за допомогою комп'ютерної програми PowerPoint можливо розробити нескінченну кількість лексичних вправ на засвоєння цієї теми. Також не слід нехтувати презентацією під час закріплення пройденого матеріалу. При використанні PowerPoint студенти бачать пройдений матеріал в цілісній структурній формі. Вже ознайомившись з новою лексичною темою, а головне засвоївши нову вузькоспеціалізовану лексику, студенти можуть переходити до більш широкого спектру лексичних завдань. Наприклад, маючи на екрані зображення глядацьку залу театру, студенти повинні описати її. Для практики діалогічного мовлення можна запропонувати студентам (перед цим поділивши їх на підгрупи) перелічити переваги та недоліки різних частин зали: арени, балкону, бельетаж та ін. У своїй практиці презентацію ми активно використовуємо для активізації лексичних одиниць з певної теми або ж фонетичної зарядки. Також варто зазначити, що презентація значно полегшує роботу викладачеві, адже один раз підготовлену презентацію можна використовувати в декількох паралельних групах.

Аналіз науково-методичної літератури та періодичних видань свідчить, що використання презентацій на заняттях з іноземної мови дають можливість проводити інтегровані заняття, забезпечуючи посилення міжпредметних зв'язків; організовувати інтерактивні форми контролю знань, умінь та навичок; організовувати самостійні, творчі та дослідницькі роботи та проекти на якісно новому рівні.

На нашу думку, презентації надають всі можливості для створення цікавого та якісного навчального середовища на заняттях з англійської мови. Викладачеві лише необхідно вміти користуватися різноманітними програмами: графічними, *flesh* – анімаціями, *web* – редактором, програмами для створення презентацій, програмами для роботи зі звуком та відео тощо. Однак, створюючи презентації для занять варто, на нашу думку, керуватися такими критеріями, як: урахування інтелектуальної підготовки студентів; чітке врахування часу на показ певної інформації; загальна кількість слайдів не повинна перевищувати 20-25. Самі ж слайди не варто перенавантажувати різноманітними спецефектами, інакше увагу студентів буде зосереджена саме на них. На рівень сприйняття матеріалу впливає кольорова гама слайду, тому варто підібрати правильне забарвлення презентації аби слайд добре «читався». Звичайно, логічна структура презентації – один з найважливіших елементів виступу. Адже, якщо презентація буде хаотичною, то аудиторія втратить фокус.

І найголовніше: варто пам'ятати, що презентація це лише доповнення до заняття, а не навпаки.

В умовах пандемії досить актуальними стали електронні підручники. За визначенням Л. Х. Зайнутдінової, електронний підручник – це навчальна програма комплексного призначення, що забезпечує безперервність і повноту дидактичного процесу навчання, надає теоретичний матеріал, забезпечує тренувальну навчальну діяльність і контроль рівня знань, а також інформаційно-пошукову функцію, математичне і імітаційне моделювання з комп'ютерною візуалізацією і сервісні функції за умови інтерактивного зворотного зв'язку [5].

У своїй практиці ми виділяємо такі дидактичні функції електронного підручника: забезпечення легкого доступу до потрібної інформації; надання можливості отримання уявлення про зміст та структуру навчального матеріалу, а також інтегрування знань з різних джерел.

На своїх заняттях ми часто використовуємо різні електронні енциклопедії. В електронні енциклопедії входять різного виду довідки, статті-огляди, статті-тлумачення та ін. Так, на заняттях з англійської мови часто демонструємо студентам немовних спеціальностей матеріали енциклопедії Encarta. Це мультимедійна енциклопедія, випускається корпорацією Майкрософт. Вона містить велику кількість зображень, історичних карт і інтерактивну карту світу, фрагментів відео, вбудований словник. Матеріали цієї енциклопедії подано у розділах. На своїх заняттях використовуємо такі розділи, як Arts and Literature People and Society, Sport and Recreation, Science and Nature. Ми вважаємо, що робота з енциклопедією не просто розширює знання студента, але й сприяє розвитку критичного мислення, адже з великої кількості інформації здобувачеві вищої освіти необхідно обрати лише найнеобхіднішу.

Провідним засобом на наших заняттях стали електронні словники, якими зручно користуватися в сучасних умовах комп'ютеризованого навчання. Електронний словник – це програма, яка дає змогу здійснювати швидкий пошук необхідних лексичних одиниць, часто з урахуванням морфологічних форм [4, с. 323]. Словники бувають універсальними (містять слова загальної лексики) та спеціалізованими (містять спеціальну термінологію, що використовується в окремих галузях професійної діяльності). Багато програм-словників для перекладу мають встановлені кілька словникових баз даних, універсальних і спеціалізованих, з різними напрямками перекладу. Слова можна шукати в алфавітному порядку або ж вводити у рядок пошуку. У своїй роботі ми використовуємо Longman Dictionary of Contemporary English. Це словник сучасної англійської мови Лонгмана, який надає визначення з використанням обмеженого

словникового запасу, що допомагає людям, які не є носіями англійської мови, легко розуміти значення.

Також якісним, на нашу думку, є Encarta Dictionary. Це електронний мультимедійний словник, що випускається корпорацією Майкрософт. Містить більш, ніж 140000 слів та визначень. Даний словник містить сотні фотографій та ілюстрацій. Encarta Dictionary містить не тільки транскрипцію, а й може вимовляти слова за допомогою вбудованого синтезатора голосу. А це надважлива функція для студентів немовних спеціальностей.

Викладачі та студенти Київського університету імені Бориса Грінченка активно використовують Cambridge Advanced Learner's Dictionary Online (CALD), який містить 140 000 слів, фраз, значень та прикладів. Даний словник включає в себе усі слова рівнів A1 – C2. На нашу думку, він є досить ефективним при підготовці до міжнародного екзамену з англійської мови IELTS. Його унікальність полягає у тому, що він містить англійський та американський варіанти вимови слів, у ньому є вікторина Flash Card, яка допоможе студентам краще запам'ятати нові лексичні одиниці, а також словник містить таблицю англійських неправильних дієслів.

Ми використовуємо електронні словники у своїй роботі досить тривалий час. Саме тому з упевненістю можемо стверджувати, що такі словники сприяють розвитку англійської компетенції в студентів немовних спеціальностей ВНЗ.

Наразі існує багато мультимедійних ресурсів та комп'ютерних навчальних програм, онлайн-платформ, онлайн-тестів які є допоміжним матеріалом у тестуванні граматичних і лексичних знань, умінь і навичок студентів немовних факультетів. Такі засоби навчання дозволяють створити активне комунікативне середовище, у якому здійснюється навчання. Робота з цими програмами перетворюється на багатогранну діяльність з лексикою, граматику та тестовими матеріалами. У своїй роботі досить часто використовуємо Longman Exam Coach. У Київському університеті імені Бориса Грінченка є така дисципліна, як Міжнародні екзамени з англійської мови. Саме на заняттях з цієї дисципліни ми використовуємо цей комп'ютерний тренажер, адже він створений для підготовки до міжнародних екзаменів з англійської мови (TOEFL, TOEIC, IELTS, CAE, FCE). Цей тренажер, на нашу думку, насичений матеріалами, практичними вправами та тестами.

Ефективним засобом проведення контролю знань, умінь та навичок студентів у комп'ютерній формі є онлайн-платформа Classtime. Студенти приєднуються до сесії без реєстрації або з власним Google/Microsoft акаунтом. Однією з переваг є простий інтерфейс програми та прості правила користування програмою. Важливою опцією для

нас, викладачів, є функції перемішування та налаштування часу, щоб зменшити обман студентів у підсумкових роботах. Також зручним виявилось й оцінювання: у автоматизованому тестуванні викладачеві потрібно лише додати до кожного питання відповідну кількість балів, а система оцінить усіх студентів сама. Завдання можна обрати в чисельній бібліотеці тестів або розробити самостійно відповідно до тематики курсу.

Навчальний курс Euro Talk посідає одне із перших місць на наших заняттях з англійської мови для студентів немовних спеціальностей. У ній міститься велика кількість слів та фраз, котрі розділені на теми. Натискаючи на картинки, слухаючи вимову, студенти мають можливість оволодіти іншомовною лексикою. Є можливість перевірити свої знання завдяки легким чи складним іграм. Можливість запису та програвання мовлення дозволяє студентам практикувати свою вимову та порівнювати її з носіями англійської мови. Використання такого курсу у викладанні англійської мови дозволяє відійти від традиційних форм навчання; оптимізувати засвоєння мовних структур; подолати монотонність заняття при формуванні мовленнєвої та комунікативної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей. Варто зазначити, що ця програма допомагає нам у створенні сприятливого психологічного фону в аудиторії, адже робота з таким мультимедійним засобом «знімає» традиційність заняття та може психологічно розвантажити студентів. Однак необхідно відзначити, що занадто часте звертання до подібних форм організації навчального процесу здобувачів вищої освіти недоцільно, так як нетрадиційне може стати традиційним, що призведе до падіння інтересу.

Висновки. Вищезазначене доводить, що мультимедійні засоби навчання є перспективним і високоефективним інструментом, що дозволяє надати інформацію в більшому об'ємі, ніж традиційні джерела інформації. Мультимедійні засоби навчання доцільно використовувати для ефективно організації процесу пізнання, створення на заняттях різноманітних проблемних ситуацій, розвитку у студентів навичок пошукової діяльності, продуктивного й критичного мислення, активізації пізнавальних мотивів.

Використання мультимедійних програм значно розширює та урізноманітнює програму вивчення іноземної мови студентами немовних спеціальностей, надає доступ до різноманітних автентичних матеріалів (комп'ютерне подання мовного матеріалу на основі художньої літератури, статей, матеріалів інформаційних сайтів, робота зі словниками та енциклопедіями), мотивує студентів немовних спеціальностей до вивчення англійської мови.

Однак, є й застереження щодо використання мультимедійних технологій на заняттях з англійської мови: надмірність у використанні наочності

веде до певних диспропорцій у розвитку конкретного і абстрактного мислення студентів. Також варто розуміти, що робота з комп'ютером не повинна сприйматися як розважальна “вставка” у процес вивчення іноземної мови, а має розглядатися як органічна активізуюча складова частина пізнавального процесу. Такий підхід до безперервної освіти надає велику кількість можливостей для ефективного оволодіння англійською мовою студентами немовних спеціальностей.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Азимов Э.Г. Информационнокоммуникационные технологии в обучении РКИ: состояние и перспективы. *Русский язык за рубежом*. 2017. № 6. С. 45–55.
2. Денисова, Ж.А. Мультимедийная презентация языкового материала как методический прием. Ж. А. Денисова, М. К. Денисов. *Иностранные языки в школе*. 2008. № 3. С. 20–27.
3. Зайнутдинова Л. Х. Создание и применение электронных учебников (на примере общетехнических дисциплин) / Л. Х. Зайнутдинова. Астрахань : ЦНТЭП, 1999. 364 с.
4. Карпа І. Переваги застосування інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення англомовної компетенції студентів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2016. Вип. 16. С. 322–327.
5. Троцько А.В., Короткова Ю.М. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання іноземних мов: досвід України та Греції. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Т. 68, № 6. С. 166–180.
6. Mullamaa, K. ICT in language learning – benefits and methodological implications. *International Education Studies*. 2010. Vol 3 (1), P. 33–42.
7. Zakirova Diloram, Haydarov Ilhom. The use of ICT in foreign language learning and teaching. 2020. Vol. 7(5), P. 765–767.